

SZAZANTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben, hátréla hónap: Viskéte postán szállítva.
 Egész évre: 72 korona Egész évre: 84 korona
 Negyedévre: 18 korona Negyedévre: 21 korona
 Egyszeri szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagybányai, Szilágyi Deak-utca 3. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kizárólag csekk- és bankjuttatásokkal foglalkozik. Előfizetőknek a kiadások számadására nem szállítunk kiadási bizonylatot.

Érvényes-e az antant és Románia között kötött szerződés?

Genf, január 18. A párisi román komité még december havában ülést tartott, amelyen azt a határozatot hozta, hogy kéri az antanttól a magyarországi románlakta területekre vonatkozó Romániával kötött szerződés végrehajtását.

A Temps erről a határozatról azt írta, hogy a szerződés a bukaresti béke következtében érvénytelenné vált. A románokat kellemetlenül érintette a kormányhoz közel álló lap állásfoglalása és mindent elkövettek, hogy bizonyítsák igazukat. A Temps erre Romániának a békekonferencián való részvételével foglalkozva Londonból keltezett jelentésében megállapította, hogy 1916. évben az antant és Románia között kötött szerződés megszünt létezi.

— Érdekes, — írja a Temps — hogy a románok, amikor a szerződés érvényessége mellett agitálnak, ugyanakkor Besszarábiát is követelik s így ellentétbe kerülnek önmagukkal, mert Besszarábiára a bukaresti béke adott nekik jogcímet.

A Genfben megjelenő La Serbien című szerb lap szemére is veti Romániának ezt a politikát és azt ajánlja neki, hagyjon fel e kétszínű játékkal és lépjen a reális politika útjára.

Mi lesz Pesten?

Nem akarjuk tölteni mi nagyváradiak a magunk ügyét, de szeretnők megkérdezni a pesti korifeusokat, hogy látják ők egész tisztán azt a keserű sorsot, amelyik itt várakozik reánk a bihari keleti kapunál? Képtelenség így országot kormányozni, hogy más politikát csináljanak az ország fővárosában és másat a vidéken. Azaz vidéken nem is történik ma semmi sem, a fővárosban pedig olyan színezete van a forradalmi eseményeknek, mintha egy kupaktanács igyekezne valahogy zöldágra vergődni a maga kis birodalmában.

Megszűnt a legminimálisabb kontaktusa az országnak a maga fővárosával, ők azt mondják odafönt, hogy roskadoznak az országos ügyek súlya alatt, mi pedig egy cseppet sem érezzük, hogy a kormány könnyítene rajtunk nehéz helyzetünkben. Az, ami ma a kormány vállát nyomja, nem az ország igazi gondja és baja, hanem ha le nem rázza idejében magáról, akkor összeroskad a politikai pártok terhe alatt.

Hova-tovább valóban eléri a kormány azt a szerencsés helyzetet, hogy tényleg elveszik a válláról idegenek az ország ügyes-bajos dolgát. Hatalma nemsokára Budapest fő- és székváros területére fog redukálódni és a környékbeli milimári asszonyok tejesbőgréire. Mi pedig várhatjuk idelelt a „sötét Bihar”-ban a megmentő gondolatot és egy határozott, erős ember erős és bátor szavát.

Mindenki, mint egy Budha-bálványra néz fel innen Pestre és elkecsereglik azon a vergődésen, amin most megy át a kormány. Hiába, a régi világ felborításával nem értük el azt, hogy új embereket is dobjon fel a forradalom ekéje, hozzászoktunk ahhoz, hogy minden irányítás felülről jöjjön, onnan ráncigáljanak bennünket. Önállóságra még nem tettünk szert, a felelősség gondolata nyulakká változtatja az embereket s mivel felülről csak egy unalmas nóta jön már hónapok óta, azt látjuk itt a kis pátriánkban, hogy a

régi gerinctelenség uralkodik az egész vonalon.

Mert ez a nagy függés talán jó volt akkor, amikor Budapestről mégis várni lehetett valami talpraesett intézkedést, iniciatívát, vagy hónapokra szóló principiumot. De ma legfeljebb a bakancsok ügyében érkezik le szigorú kormányparancs, vagy akkor jön egy egy ukáz, amikor 30 vagon cukrot kell elosztani.

Itt Váradon az oroszok terkelnek, vagyunk és ha bárki végignézi a pesti lapokat, vagy az utcán vöröslő kormányplakátokat, s ahol egy vigasztaló szót nem talál. Pesten még mindig ellenforradalmat folytatnak a Dunába, háborús véreket üldöznek, kormánybiztosokat nevezgetnek ki külföldre, fiatal szobazseniket csitítgatnak, akik dobbal akarnak nagy adót kivetni. Államtitkárok nyilatkoznak, mert ha valamelyik nem megbízható cégnél mosolja a zsebkendőit, akkor megtámadják, hogy ellenforradalmat csinál. Az egész ország érzi, hogy bűnös és könnyelmű civakodás folyik az ország fővárosában, hogy senki nem látja a ránk szakadó keserves jövőt és senki nem mer nyíltan és határozottan fellépni.

Hát jól van ez így? Az nem lehet érv, hogy más rem tudná most jobban csinálni. Meddig akarnak még abból a tehetségtelen vádtól élni, hogy az egész mai rettenetes helyzet a multak bűne? Ezzel a mentegőtödzéssel egy lépéssel sem viszik előre az ország sorsát. Most nem érünk rá vértörvényszéket ülni, most cselekedni kell!

Hogy mit? Egy pillanatra sem kételkedes ez. Megmenteni az országot a teljes agyonverés elől. Hogy milyen kormány, milyen párt, milyen program, melyik vezér a sok névtelen között — hát fontos ez? Ha már az egész ország bizik Károlyiban, hát miért nem hagyják cselekedni, miért fonnak a feje köré martir glóriát, miért tesztik keresztre a mohó pártok? Ugy állítják oda az ország elé az elnököt, mint egy szenvedő koldust, aki magára vette a multak bűneit és agyonnyomják ezant a reális szerepét.

Az élet nem színpad és egy országpótnak az élet diktál és a nép. Ma reggelre új fegyverésakkal lép ki a porondra az elnök s ha végignézzük az új kormány névsorán, ma sem látjuk világosan, hogy merre fogunk menni. Csereberekereskedés folyik odafönt, egy elezakadt főváros éli a maga szeparált életét, amelyben mi nem vagyunk benne, csak nézzük, csak hiszünk még benne, mint a fétisben, pedig tudjuk, hogy holnap már újra csalódás vár reánk.

Hiányzik még mindig az erős nemzeti karakter a közéletből, ezt hozza be az új kormány, ezzel bontson zászlót és melléte lesz az egész ország az utolsó emberig és az utolsó csepp vérig. Ha tovább élünk ebben a mételeyező bizonytalanságban, akkor oda jutunk, hogy mindenütt titkos örömmel üdvözlik az idegen megszálló csapatokat, akik a rendet hozzák. Így is szörnyen korrupt a polgárságunk, hát még milyen lesz a jövőben? — p.

A Károlyi-párt feloszlik.

Budapest, január 18. (Saját tudósítónktól.) A Magyarország arról értesül, hogy a Károlyi-párt ugynevezett jobb szárnya, amely az új kabinetben nem veszen részt, várakozó álláspontra helyezkedik az új kormánnyal szemben, amelytől mindenekelőtt a rendfentartását várja.

A párt választmánya a jövő hét keddjén választmányi ülést tart, amelyen két javaslatot terjesztenek elő. Az egyik javaslat kívánja: mondják ki a párt feloszlását; a másik direktóriumot kíván szervezni, amely a párt ügyeit addig vezesse, amíg a pártban végbe megy az a tisztulási folyamat, amely most megindult.

Azonnali munkát a leszerelt katonáknak.

Ki kell nyitni a pénzeszsákokat. — Lukács Ödön megvédte a női alkalmazottakat. — Ágoston Péter szenzációs beszéde.

Tegnap délután 6 órakor a városháza nagyterme zsúfolásig megtelt a leszerelt tisztekkel és altisztekkel. Munkanélküliek tömege volt ez, amely kérte, követte, hogy a hatóság és a nagy vállalatok adjanak munkát, szerezzenek munkaalalmat, mert ez a nagy ember-massza éhínség előtt áll. Olyanok mindnyájan, a kik tegnap izzó közbeszólásokkal adtak kifejezést elkeseredett-ségüknek akik négy és fél év nyomorát, szenvedését hordják a vállukon és most elismerés helyett a legmostohább bánásmódban részesülnek. Nem hállára és meleg kézzorításra várnak ezek az emberek, hanem kegyeret akarnak, hogy a háboru borzasztó kopulását elfeledhessék.

Ezt nem tudják vagy nem akarják megérteni azok, akik *pénzeszsákokon* ülnek és sárgára ijedő arcot merednek az egyre fenyegetőbb megatartást tanúsító tömegre. Pedig a zsákokat akkor tudták megöltetni pénzzel, amikor ez a tömeg a harctéren, a hozzátartozóik pedig idehaza szenvedte a kálvária minden gyötrelmét.

Ágoston Péter kormánybiztos mutatta meg az egyetlen helyes utat, amely a munkanélküliség megszüntetéséhez vezet. *Ki kell nyitni a pénzeszsákokat*, hogy nyers anyagokat lehessen beszerezni, *megfelelő kényelmes munkálásokot* kell építtetni és amint ehhez hozzá fognak, azonnali megszűnik a munka ínség. De rámutatott arra is, hogy ne *irodai és kiszolgáló* munka után törjék magukat, hanem ha büszkék arra, hogy férfiak, kérjenek *férfihez illő* munkát.

A leszerelt munkanélküli katonák a tegnapi nagygyűlésükre meghívták a város és a megye vezetőségét és meghívtak 200 munkaadót is. A megye részéről *Keszthelyi Zoltán* főjegyző, a városi hatóságok közül pedig *Rimler Károly* polgármester, *Lukács Ödön* főjegyző, *Juricskay Barna* adóügyi tánczos és *Jánossy Gyula* rendőrfőkapitány jelentek meg. A munkaadók részéről azonban senki sem jelent meg. A kereskedelmi és iparkamarát *dr. Moskovits József* elnök képviselte.

Dr. Halász Andor ezredorvos, az egyesület elnöke nyitotta meg a gyűlést. Felhívta a megjelenteket, hogy a gyűlésnek nem politikai jellege van, hanem a leszerelt tiszték és altisztek egyesülete a benne rejlő nagy erkölcsi erőt akarja megmutatni.

Wolner Kálmán az altisztek alelnökének rövid beszéde után

Dr. Konyeres Gyula fejtegette, hogy nem elismerést és kárpótlást akarnak kiverni maguknak a katonák munkások, hanem kegyeret. Kéri a leszereltet *azonnali* sürgős elhelyezését. Társadalmi érdek ez, mert a munkanélküliség olyan eszköz igénybevétele kényszeríti a nélkülözhetőket, amely eszközök nincsennek megengedve, mert minden rend és fegyelem felborulna általuk. A hatóság és a nagyvállalatok kötelessége segíteni még akkor is, ha a nagyvállalatok túl vannak zsúfolva és redukált üzem miatt nem tudnak nyereségre dolgozni. Dolgoznak egy évig haszon nélkül, de a munkanélkülieknek munkaalalmat kell. A katonák négy és fél évig *ingyen* dolgoztak. Ha a háboru elején milliókat rálehetett venni arra,

hogy ott hagyjon mindent és elmenjen a harctérre szenvedni és végül meghalni, akkor most rálehet kényszeríteni néhány száz embert arra, hogy megélhetést adjon a katonáknak.

Éljenzés után *Koczó Zoltán*, az altisztek ügyvezető alelnöke emelkedett szólásra.

Sok a női alkalmazott.

Koczó Zoltán 2500 leszerelt katonára és altiszttel nevében szólalt fel. A 2500 közül eddig 850 munkanélküli jelentkezett, tehát csak 850 katonára munkás nyomoráról tudunk, pedig sokkal többen vannak. A kormány rendeletileg utasította a hatóságokat, hogy ezeket a harctérről visszatérteket minden körülmények között alkalmazza. Tudomása van arról, hogy ezt a rendeletet *nem tartják be*, hanem a régi rendszerrel, *protektióval* töltik be az állásokat. Elismeri, hogy a közéleti igazgatás sok oldalról rohanták meg, hogy az állásnélkülieknek foglalkozást adjon és a közéleti részben előget is tett ennek. De mi többet várunk. A közéleti igazgatásban *sok a női alkalmazott*. Nem mondjuk, hogy ki kell tenni mindet, hanem követeljük, hogy azokat, akiknek a fizetés csak *színházra, meg selyem harisnyára* kell, azonnal távolítsák el. És el kell távolítani mindenkit, akit protektió köt a férfiak állásába. (Ugy van!) A nők egy részének a férje is keres, lehet, hogy az kevés, de nem kevesebb a semminél, már pedig a munkanélküliek semmit sem keresnek. El kell távolítani a nyugdíjasokat is.

Bejelenti, hogy az egyesület tervbe vette és rövidesen meg is fogja valósítani a leszerelt katonák termelő, értékesítő és fogyasztási szövetkezetét, hogy ezzel véglegesen megoldják a munkanélküliség égető kérdését. (Éljenzés, taps.)

Határozati javaslatot terjeszt be, amely kimondja, hogy a nagygyűlés egy bizottságot

Ki kell nyitni a pénzeszsákokat.

Dr. Ágoston Péter kormánybiztos: Nem az a legközelebbi kérdés, hogy a nőket kiűzzük a hivatalokból, hanem igenis az, hogy *ki kell nyitni a pénzeszsákokat*, hogy nyersanyagot lehessen beszerezni. A tőke összefog, hogy zavarokat csináljon és ezzel megbuktassa a kormányt. *Itt Nagyváradon is agitálnak*. Egyes intézkedéseket úgy állítanak be, hogy elhitetik a munkanélküliek tömegével azt az abszurdumot, *mintha ezek az intézkedések ellenük irányulna*. Most még nem említek neveket, de ha szükség lesz rá, megnevezem azokat, akik itt aknamunkát folytatnak. (Közbeszólások: Mi is ott leszünk!)

A hatóságnak eddig is az volt a célja, hogy munkaalalmat szerezzen, de nem úgy, hogy a jelenlegieket kidobja, mert holnap azok jönnek ide gyülekezni, munkát követelni — és igazuk volna. Épen úgy igazuk van a nőknek is, ha ragaszkodnak az állásukhoz. Ne női munka után törjék magukat, ne *irodai és kiszolgáló* állások után kapkodjanak, hanem ha olyan büszkék a férfi

küld ki, amelyben a leszerelt tiszték három, az altisztek öt taggal lesznek képviselve és felhívja a város képviselőit, hogy ebbe az élmezőnybe, pénzügyi tanácsost és a főmérnököt azonnal delegálja. A munkások, az iparkamara és keresk. csarnok 3-3 tagot küldjenek ki. A bizottság 48 óra alatt üljön össze és egy hét múlva megnyugtató jelentést tegyen.

Rimler Károly polgármester szólott először a meghívottak közül. Rámutatott arra, hogy a város a forradalom óta nem tesz mást, mint óhajokat és köréseket teljesít. *(Miért csak a forradalom óta? Szerk.)* A munkanélküliség nem helyi, hanem országos kérdés, aminek a megoldását a jelenlegi szerencsétlen helyzetünk nagyon nehézbe teszi, de megnyugtatót mindenkit, hogy a hatóságok vezetői a legmesszebb menő támogatásban részesítenek minden akár ideiglenes megoldást is. Elfogadja a határozati javaslatot és igéri, hogy a bizottság munkáját figyelemmel fogja kísérni.

A nők megfélemltek.

Lukács Ödön: A háboru elszólitotta a férfierőket, úgy kellett pótolni, ahogy lehetett, női munkásokkal. És a nők *megfélemltek*, kitűnően elvégezték feladatukat. Mégis elküldték azokat, akiket fontos és mindenki által méltánylandó okok nem tartanak vissza. Sok nő az apját, másik a férjét vevette el, a harmadik családfenntartó. Az idevonatkozó adatokat mindenkor kész rendelkezésre bocsátani, de nem szabad megvonni az elismerést olyanoktól, akik rászolgáltak.

A hirtelen leszerelés tette azt, hogy nincs munkaalalmat. Nem volt meg a legkisebb átmenet sem. (Közbeszólások: Nyissák meg a pénzeszsákokat!) Az nem segít, ha a pénzeszsákokat megnyitjuk, mert az ország körül van zárva, nyersanyagot és félig kész termékeket nem lehet beszerezni, ezek nélkül pedig nincs munka. A gazdasági termelés megindulása fogja megoldani ezt a problémát, de természetesen addig is el kell helyezni minden munkanélkülit. Ez országos érdek és elihető mindenki, hogy Magyarország érdekében mindnyájan egyek vagyunk.

voltukra, tessék *férfihez illő* munkát kérni

Én megfogom oldani ezt a kérdést. Felmegyek Pestre és követelem a kormánytól, hogy azonnal rendezze a lakáskérdést. De nem olyan módon, mint azt a háboru előtt tervezték, mert nem engedem meg, hogy azok, akik kint a frontokon földbe vajt lyukakban laktak, idehaza egyszerre konyhás egészségtelen lakásokat kapjanak. Kényelmes lakást kell minden munkás részére építeni és ezzel az építési munkával a munkanélküliség legnagyobb részében megszűnik. És nem kölcsönpénzből fogjuk ezeket elvégeztetni, hanem szerzünk rá pénzt onnan, *ahol van*. Akik a háboruban ügyességükkel, vagy bármi módon aranyat nyertek, azoktól fogjuk elvenni az egyetlen igazságos adórendszer után.

A kormánybiztos percekig ünnepelte a tömeget, aztán *dr. Moskovits József*, *Rosenthal Béla* és *Lukács Ödön* felszólalása után elfogadják a határozati javaslatot és a bizottság tagjait megválasztották.

Román félhivatalos jelentés Apáthy fő kormánybiztos letartóztatásáról.

A nagyszebeni kormány a katonai parancsnokra hárítja a felelősséget.

Budapest, január 18. (Saját tudósítónktól.) Nagyszebenből jelentik a Dacia román távirati ügynökség a következő félhivatalos jelentést adta ki:

— Apáthyt a román katonai főparancsnokság rendelkezésére tartóztatták le és vitték Nagyszebenbe. Bizonyítékok vannak arról, hogy Apáthy a bol-

seviki irányu mozgalmakat támogatta, gyanu van ellene, hogy ő volt az értelmi szerzője a zigándi véres összeütközésnek, ezeken kívül magyar csapatok az ő rendelkezésére szedték fel a vasúti sineket és rongálták meg a vasúti pályát Csucsá és Nagyvárad között. Ami a magyar kormány a nagy-

szebeni román kormánnyal szemben való esetleges ellenintézkedéseit illeti, minden ilyen megtorló intézkedés a nemzetközi jog megsértését jelentené, mert Apáthy letartóztatását a román királyi katonaság parancsnoka rendelkezésével s ahhoz az ideiglenes román kormánynak semmi köze nincs.

A székelyek megütköztek Kissebesnél a románokkal?

Tegnap éjjel órákor Barátkáról százados hivatalosan jelentette, hogy Kissebes és Nagysebes között a székely hadosztály csapatai megütköztek a román csapatokkal. Az ütközet a román csapatok visszavonulásával végződött. Az összecsapásnak több halottja és sebesültje van.

A székely csapatok megtartották pozíciójukat s a közeli falvakban levő tartalékjait nem vonták bele a heves csepatepésbe.

Az éj folyamán többször felhívták Barátkát, de minden további katonai felvilágosítást megtagadtak. Annyit megtudunk, hogy a községben lélek csend van, a katonaság ott tanyázik s egyszerű készíltési szolgálatot tart.

Este 6 órákor a kolozsvári kerületi parancsnoksághoz még semmi hír nem érkezett erről az összeütközésről. Érdeklődé sítkre a vezérkar azt a választ adta, hogy az egész vonalon csend van, a csapatoknál semmi újság.

Közölte velünk a parancsnokság azt is, hogy a debreceni 38. hadosztály parancsnokság (székely) jelentése szerint

Szilágysomlyóra még nem vonultak be a románok.

Tegnap délután a rendes élelmiszerszállítmány ment el a csapatoknak. Vidéki vásárlásaikkal lisztet szereztek az itt járó élelmészisztek, ebből kenyeret sütöttek s tegnap

közel tízezer darab kenyeret indítottak el Barátkára.

Ezt az önlelmezést zavartalanul folytatják a csapatok, ezzel elejét akarják venni annak az esetleges anarkiának, amely könnyen kitör a katonák között, ha nem kapnak élelmet.

Mivel a vasut némi szénkészlethez ju-

tott, a város rendszeres katonai kiállítását megkezdték. A különböző csapatok iróddái és parancsnokságai csomagolnak, társzekerekkel hordatják ki hivatalos holmijukat a vasútra, ahol bevagonirozzák.

Az egyes keretek különböző vidéki városokba kerülnek, egyik Berettyóújfaluba, a másik Hajduböszörménybe, Püspökladányba.

A honvédszázadok kérelmet terjesztettek elő a nemzetőrség parancsnokságához, amelyben felajánlják szolgálataikat, de a román megszállás bekövetkezése esetén okvetlen Debrecenbe akarnak menni.

Birtha alezredes megkérdezte a huszároktól, hogy hajlandók-e a megye területére bárhová elmenni, esetleg rendet teremteni, mire a huszárok készséggel vállalkoztak. Fényes László kormánybiztos érdeklődött, hogy

az ujonnan megszervezett huszárok használhatók-e idegen területen?

A huszárok parancsnoksága közölte ezt a legánységgel és a legénység lelkesedésével foglalt állást a népkormány mellett és kijelentette, hogy bárhol rendelkezésére áll a kormánynak. Csapán az a kiötésük van, hogy Debrecenben akarnak szolgálni, ha Nagyvárad megszállása befejezett ténnyé válik.

Megszűnt a kerületi parancsnokság.

A Kissebes és Nagysebes között lefolyt összeütközésről a késő éjjeli órákig újabb részlet nem érkezett. Megerősítésért a volt kolozsvári kerületi parancsnoksághoz fordultunk, azonban ott azt a választ kaptuk hogy

a parancsnokság, mint olyan, befejezte funkcióját. A kissebesi ösz-

szeütközésről tehát jelentést már nem is kaphatott, mert a jelentést valószínűleg Debrecenbe küldték a 38. székely hadosztálynak.

Mivel az éjszaka folyamán a 38. hadosztálynal nem sikerült összeköttetést kapni, a barátkai hírt szigorú fentartással adjuk közre.

Munkások óradija a közmunkáknál.

A Munkástanács és városi tanács együttes ülése.

A városi tanács tegnap a Munkástanácsal együttes ülést tartott Rimler Károly polgármester elnöksége alatt, amelyen a város által házikészítésben végzendő közmunkák munkadíjait állapították meg.

Az erre vonatkozó munkarendet a Munkástanács előzetesen elkészítette, a napi 8 órás munkaidő elve alapján.

A tervezet szerint a napi munkaidő reggel 8-tól déli 12 óráig s délután 2-től 5-ig, tehát tényleg 7 óra.

A munkások jogainak biztosítására bizalmi férfiakat választanak s ezen panaszbizottságba a munkások munkanemektől 3-3 bizalmi választanak. A panaszbizottság intézkedik a felmerülő panaszok ügyében s a bizottságnak joga lesz elbocsátani a munkából azokat, akik nem tartják be a munkarendet.

A díjazásra nézve hosszabb vita keletkezett, főleg a segédmunkások és a női munkások díjazása tekintetében s különben Gazdag György, a Munkástanács elnöke érvelt erősen és tagadhatatlanul igen ügyesen a munkások érdekében.

A tervezet szerint ugyanis a szakmunkások óradija 2 K 50 f és háborús óradija 2 K 50 f, összesen 5 koronában, a segédmunkások óradija 1 K 50 f és 2 K 50 f háborús segélyben, összesen 4 koronában, a női munkások óradija 80 f, és 2 K 30 f háborús segélyben, összesen 3 K 30 fillérben volt beállítva.

A tanács tagjai a segédmunkások, tehát nem szakmunkások díjazását találta magasnak, azon indokból, mivel a segédmunkás és a női munkások sokkal jobb helyzetben vannak, mint a szakmunkások, mert nincs nekik egy-egy szakra szorítva s mindig kaphatnak másféle szakmai munkát.

Ezen érvelést a Munkástanács tagjai is méltányolták s elfogadták.

Ilyen alapon azután a munkadíjakat a következőképp állapították meg a város házi-

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hazatértem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplicáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 6. l. em. Telefon 10-50

kezelésben végzendő munkákra nézve: a szakmunkások óradija napi 8 órában összesen 5 korona, a segédmunkások óradija összesen 3 K 50 f., a női munkások óradija összesen 2 K 30 f. A különbrázásnál a fenti összegnek 30-50 százaléka felülfizetendő. A munkarendet különben egész terjedelmében elfogadták.

Keresztényszociális szervezkedés.

Megindult a keresztényszociális szervezkedés munkája Vasvármegyében is. Folyó hó 14-én több száz bizalmiférfi által látogatott megyei konferencia volt Szombathegyen, amelyen nagyjelentőségű és fontos határozatok hoztak a messze vidékről egybegyűlt vidéki vezéremberek. A központ nevében Huszár Károly volt képviselő fejtette ki a politikai helyzetet és a pártprogramot.

A gyűlés felekezelmű momentumára volt, hogy az evangélikusok tömegesen csatlakoztak a párthoz. Vezérük, Balikó Lajos közregepi evangélikus lelkész emelkedett hangú felhívásában erősen hangsúlyozta, hogy a történelmi idők parancsolólag követelik a keresztény erkölcsi koncentrációját a keresztény világnézet, a társadalmi rend, az ország integritása és a demokratikus haladás érdekében. A legnyitabb őszinteséggel biztositókat kért arra nézve, hogy a keresztényszociális párt a jövőben kizárja a maga működéséből mindent, ami disszonanciát teremthetne a keresztény felekezetek között és csak a magyar jövőndő nagy szempontjait fogják mindenben keresni, hogy az egész magyar keresztény társadalom egy táborba tömörülhessen.

A rendkívül érdekes és értékes felszólalásra Huszár Károly központi kiküldött reflektált hivatalosan, kijelentvén, hogy a keresztényszociális párt vezetőségét az a gondolat vezeti, hogy minden hívő keresztény részére lehetővé tegye azt, hogy ebben a pártban láthassa a maga politikai érdek-képviseletét. Azóta tényleg erővel csatlakoznak hozzáunk protestáns testvéreink, akik most már nyíltan vallják a keresztények közös programját.

A keresztényszociális párt nem papi párt, nem is egyoldalú katolikus pártorganizáció, hanem az egész keresztény nép pártja akar lenni a jövőben és azért úgy önkiszárad, mint intőző-bizottságban is szívesen biztosít helyet azon protestáns vezetőembereknek, akik közismert programunkhoz nyíltan csatlakoznak. A párt féltékenyen fog arra vigyázni, hogy a pártféltől távol tartson mindent, ami a szükséges lelki összhangot zavarhatja.

* A Köröskaszárnyát megvette a város. Tegnap délelőtt tartotta meg Biharvármegye a tulajdonában levő régi Köröskaszárnyára az árverést. Nagyvárad város részéről Kőszeghy József főmérnök és Komlóssy József tanácsos helyett dr. Molnár Imre fogalmazó, tb. aljegyző vette részt. Az árverést Gyöngyössy István megyei főügyész vezette. A kikiáltási ár 230.000 korona volt, amelyet a város képviselői elfogadtak s a 23.000 korona bánatpénzt letették s így a laktanya a város tulajdonába jut.

Földön háló alezredek a hadapródiskolában.

Hogy folyt le a kilakoltatás Kolozsváron.

A kolozsvári kerületi parancsnokság hetek óta Nagyváradon tanyázik. A hadapródiskola első emeletén rendezkedtek be, a hadapródiskola parancsnoksága készséggel engedte át a megfelelő szobákat, mivel az iskola február 3-ig nem működik, növendékeit szabadságolta. A keramitos udvaron garadával állnak a régi hivatalos irodai nyomtatványok, mint egy letűnt világ romjai. Míg átmege az ember a rózsakerten, lehetetlen, hogy egy pillanatra meg ne döbbsen a rendnek, tisztaságnak és fiatalságnak ebben a templomában az új világ romboló bevonulása. Kihalt a nagy tornaudvar, ahol dresszes csapatok vonultak fel, a rózsák összebörülve várják a tavaszt, középen egy csonka piramis áll, tetejéről hiányzik a király bronz szobra. A hatalmas főépület sötétben néz a város felé, alig nyolc-tíz ablaka világos, ahol a Kolozsvárról kilakoltatott utolsó össze nem tört magyar katonai parancsnokság székel.

Nem volt időnk és helyünk addig elmondani, hogy milyen körülmények között jutott ide ez a parancsnokság és hogy éli bizonytalan napjait egy idegen városban.

Kolozsváron a Bartha Miklós utca 4. szám alatt existált a kerületi parancsnokság. December 24-én vonultak be a románok Kolozsvárra s már akkor kísérletet tettek arra, hogy a kerületi parancsnokságot más várossal kínálják meg.

Pár napig hangos volt a város az ünnepléstől. Zenekarok járták be a várost s minden nap ugyanaz a különítmény masírozott végig az utcákon. Dec. 29-én maga Neculcea tábornok jelent meg a ker. parancsnokságon egész kíséretével s Kratochwill ezredes fogadta.

A román tábornok követelte, hogy a parancsnokság adja át rögtön a Bartha Miklós utca 4. szám alatti házat, mert arra nekik nagy szükségük van. A magyar parancsnok közölte a tábornokkal, hogy ez nem kincstári épület, bérlik a házat és a román parancsnokságot a város a legfényesebb palotába helyezte el, tehát nem látja indokoltnak a követelést.

Erre azt a választ kapták, hogy a román parancsnokság nagy súlyt helyez az épületre és egy óra leforgása alatt át akarja venni az épületet.

A kerületi parancsnokság tisztikarát ott hagyta a tábornok. Pár perc múlva megjelent egy őrnagy fegyveres katonákkal, szol-

gálati övvel, feltett sípkával bement az irodákba és lovagló pálcájával jelölte ki azokat a táblákat, amelyeket a katonák azonnal leszedtek. Ezután az urakhoz fordult és igen katonás modorban felszólította őket, hogy azonnal hagyják el az épületet.

A kitessekkelt parancsnokság a Mensa épületébe költözött át, ahol együtt laktak ismét pár napig Apáthy fő kormánybiztossal. Megérkezett Berthelot tábornok, aláírták a már ismert megállapodást a semleges zónára vonatkozólag és a csapatokat igyekeztek gyorsan tudirigálni a demarkációs vonalon.

A béke azonban csak január 7-ikéig tartott. Hetedikén reggel plakátok jelentek meg Kolozsváron, amelyek hírül adták, hogy aki nem engedi magát internáltatni, az 24 óra alatt hagyja el a várost. A kerületi parancsnokság érdeklődött, hogy reájuk is vonatkozik ez? S mivel igenlő volt a válasz, másnap átköltöztek Bánffyhunyadra.

Valamennyi katonai keretet, amelyik Kolozsvárott maradt, másnap leszerelték a románok, így a pötitesteket is és ez az oka annak, hogy az erdélyi ezredek tisztjei most főbőz-fához szaladgálnak leszerelési illetékekért. Nincs, aki fizesse őket.

Bánffyhunyadról három nap múlva az előnyomulás szoritotta hátrébb a parancsnokságot, amely Nagyváradot választotta új kálvária állomásává s itt rendezkedett be ideiglenesen. A tisztikar felszerelése, az étkedék ezüst holmija részint Kolozsvárott maradt, részint bolyong az országban valamelyik tehervonathoz kapcsolva. Egy köpönyegben érkeztek meg ide Lakást nem kaptak s az egyik alezredes rámutatott a partekre:

— Itt alszunk már másfél hete a földön. Se ágyunk, se egy takarónk, még egy mosdótalunk sincs. A földön fekszünk, akárcsak a Doberdón.

Ujra háboruba kerültek, de egy szóval sem panaszkodnak mostoha sorsuk miatt. Ez itt csak a parancsnokság, még ők csak elviselik valahogy a száműzetést, de a legénység, amelyik újra kint áll a hegyek tetején és a vasutak mentén, kinzó nékülözések közt várja sorsa jobbrafordulását. A kint dolgozó parancsnokságoktól soha egy zokszó nem érkezik, kemény és dacos némasággal türik a súlyos megpróbáltatást.

Senki nem tudja meddig tart s mikor ér véget igazán a háború.

Hadügyminiszteri jelentés a románok és ukránok harcáról.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) A hadügyminiszter hivatalos jelentése közli: Máramarosszigettől délre Farkasréven román és ukrán csapatok közt összeütközés volt. Az ukránok visszavonultak, a románok bevonultak Máramarosszigetre.

Tűzifa

házhoz való szállítására megrendelést elfogad az

Apolló-tőzsde

Rákóczi-ut 22 szám

Kinevezték az új koalíciós kormányt.

A kormány tagjai holnap délben teszik le Károlyi kezébe az esküt.

Budapest, január 18. (Saját tudósítónktól.) A Pesti Híradó jelenti: Berinkey Dénes designált miniszterelnök ma délelőtt és délután tárgyalt a kiszemelt politikussal, úgy hogy este már abban a helyzetben volt, hogy előterjeszthette az új kormány tagjainak névsorát.

Miniszterelnök: Berinkey Dénes, belügy: Nagy Vince, pénzügy: Szende Pál, kereskedelemügyi: Garami Ernő, hadügyi: Böhm Vilmos, földművelésügyi: Buza Barna, közlekedési: Balogh Ernő, népjóléti: Peidl Gyula, Ruzska-Krajna miniszterrel: Szabó Orestet, tárcanélküli miniszterekkel: Kunfi Zsigmond, Vass János és Szabó Istvánt nevezte ki.

A külügyi, igazságügyi és nemzetiségi miniszterium ideiglenes vezetésével Károlyi Mihály köztársasági elnök Berinkey miniszterelnököt bízta meg.

Az új kormány tagjai az esküt holnap délben 12 órakor teszik le a köztársasági elnök kezébe.

A vallás- és közoktatásügyi tárcát kettéválasztják. Közoktatásügyi dr Kunfi Zsigmond, vallásügyi miniszter pedig Vass János lesz.

Az amerikai bizottság tanácskozásai.

Pénzemberek Coolidge tanárnál. — Az egyetemi ifjuság tüntetése.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) Ma délután fél két órakor ötnes volt, amelyen Coolidge tanár mellett a kormány összes tagjai részt vettek.

Délután Rácz Gyula államtitkár jelent meg Coolidge professzornál, utána Beck Lajos, Hantos Elemér, Ullmann Adolf, Lányi Leo, Krausz Simon és Madarassy Beck Gyula járultak az amerikai bizottság vezetője elé.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) Az egyetemi ifjuság délután fél két órakor tüntetést rendezett Coolidge tanár előtt, amelyben a Székely Nemzeti Tanács tagjai és a területi integritás ligájának tagjai is részt vettek. A Duna-palota előtt a tüntetők sorából kivált az egyetemi ifjuság tíz tagú küldöttsége s megjelent Coolidge professzor előtt.

Az ifjuság szónoka, Antal István üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy az ifjuság soha sem tudna belenyugodni az ezer éves ország területi épségének megsértésébe s kérte, hogy Wilson igazságot irányítsák Magyarországra jövő sorsának megállapítását.

Coolidge professzor látható jóindulattal fogadta a tüntetést, de tekintve, hogy semmiféle politikai nyilatkozatot nem tehet, véleményét nem nyilvánította.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) A Székely Nemzeti Tanács tagjai ma felkeresték az amerikai misszió vezetőjét, Coolidge tanárt. A Tanács megbízásából Józán Miklós lelkész angol nyelvű beszédében rámutatott a székelység különleges helyzetére s a területi integritás megvédelésében Coolidge tanár jóindulatát kérte.

Svájc elfogadta a magyar kormány új követét.

Schwimmer Róza végleg távozott.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: mint a külügyi hivatal értesül, a svájci szövetségtanács Sulassy Gyula rendkívüli követnek és meghatalmazott miniszternek, mint a magyar kormány teljes hatalmu képviselőjének kiküldéséhez hozzájárult.

Ezzel kapcsolatban a minisztertanács Bedy Schwimmer Róza rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter már több ízben megismélt lemondását elfogadta.

A románok Székelyudvarhelyen letartóztatták és elhurcolták a magyar tisztviselőket.

Budapest, január 18. (Saját tudósítónktól.) Székelyudvarhelyről jelentik: Január 15-én az itteni kormánybiztosnál megjelent egy osztrák magyar uniformist viselő őrnagy azzal, hogy a nagyszebeni román kormány megbízásából átveszi az imperiumot egész Udvarhelyvármegye és Székelyudvarhely város felett. Az őrnagy ezután megjelent az egyes hivatalokban és követelte a tisztviselőktől, hogy tegyék le az esküt a királyra és a román kormányra. Az eskületételét a kormánybiztos és valamennyi tisztviselő megtagadta, erre a hó 16-án harminchárom tisztviselőt a románok letartóztatták és 17-én virradó éjszakán elhurcolták.

Az ukrán kormány ultimátuma az orosz szovjet kormányhoz.

Budapest, jan. 18. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Ide az a jelentés érkezett, hogy az ukrán kormány ultimátumot intézett az orosz szovjet kormányhoz, amelyben követeli, hogy az ukrán területet fenyegető bolsevik csapatokat azonnal vonják vissza.

Összefogják a munkakerülőket.

A rendőrség nagyfontosságú tervvel foglalkozik. A közeli román megszállásra való tekintettel a leszerelt és munkát vállalni nem akaró egyéneket össze fogdoszák, amivel elejét akarja venni a rendőrség annak, hogy ezt a munkát a megszállók végezzék el, illetve ezzel a megszállás rendszabályait enyhít.

Ezért már a mai nap folyamán razziákat rendeznek, még pedig azokon a helyeken, ahol a munkakerülő a legszívesebben tanyáznak a kávéházakban, mulatókban és más lebujokban. A kiról kiderül, hogy notorius munkakerülő, az menthetetlenül a rendőrségi fogdába jut, hogy naplopásával ne tehesse még nehezebbé a megszállás szomorú napjait.

Azok, akik munkában vannak, a munkaadótól igazolványt kapnak, amiket a rendőrlőkapitány fog lebélyegezni, úgy hogy mindenki igazolvánnyal lesz ellátva, amellyel bizonyíthatja minden fórum előtt, hogy hasznos munkása a társadalomnak.

A rendőrség tervét nagy megnyugvással fogadjuk, mint minden olyan intézkedést, amely a megszállás nagy tragédiáját elviselhetővé teszi.

HIREK

* A Kath. Kőr keddi vetítő estéje. Előre is felhívjuk az érdeklődő közönség figyelmét a Kath. Kőr keddi vetítő estéjére, melyen Arany János három halhatatlan balladája: V. László, Mátyás anyja és Agnes asszony kerülnek előadásra Zichy Mihály remek illusztrációiban. Az előadás este 5 órakor kezdődik.

* A Biharvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 24-én azaz pénteken d. e. 11 órakor székházának tanácstermében igazgató választmányi ülést tart, melynek tárgya a forgó körülmények alkalmával szükségessé vált intézkedések megítése és amelyre kéri az elnökség az igazgató választmány tagjait, hogy teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

* A városi ruhaüzlet ellen. Nagyváradi város közlekedési ügyosztálya és tanácsa a Bergungstelle volt ruhaanyag készletéből ruhákat készített s azokat a felállítandó városi ruhakereskedésben szándékozik a közönség rendelkezésére bocsátani. Ez ellen a ruhakereskedők deputációban jártak dr. Ágoston Péter kormánybiztosnál s kérték, hogy a város a ruhakereskedők közvetítésével bocsássa áruba a ruhákat. Ebben a kérdésben a nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap ártirt a városhoz, s erőlyesen tiltakozik a városi ruhaüzlet felállítására ellen, amelyet nemcsak indokolatlannak tartanak, de egyenesen a kereskedelem elleni tendenciát látják a városi ruhaüzlet felállításában.

* FELHÍVJUK mindazokat, akiknek a lakáshivatal ellen jogos panaszuk van, hogy panaszukat szerkesztőségünkkel (a kiadóhivatalnak címezve) levélben közöljék.

* Az „Álarcos bál” a Népszövetségi moziban. Nagy érdeklődésre tarthat számot a Népszövetségi mozi mai előadása. Verdi egyik legszebb operájának, az Álarcos bálnak meséjét fogják ma bemutatni. A drámai menetű mese egészen a romantika jegyében épült fel: összeesküvések, izzó saenedélyek, a sorstragédiának megrázó fordulatai töltik ki az eleven élettől lüktető történetet, a melyhez Verdi igazán nagy-stílusú zenét írt. A mese annyira izgalmas és érdekesítő, hogy egymagában is teljesen leköti a közönség figyelmét, mint filmdráma a fővárosi mozik legnagyobb sikerű darabjai közé tartozik, a melyet a nagyvárad-i közönség egykori kedvence, Dési Alfréd igazán bravúrosan rendezett. Az álarcos bál előtt egy pompás kis vigjáték kerül színre: „Az üzlettárs.” A Népszövetségi mozi mai nagyszerűnek ígérkező előadására azonnal jegyek előre válthatók d. e. 9—10-ig a Tiszántul kiadóhivatalában. Ismét két előadás lesz d. u. 4 órakor és este 6 órakor. A csoportvezető rendezők szivesked-jenek 3 óra után megjelenni, pénztársnyitási félnegykor. Az egyik előadásra váltott je-gyek a másikra érvénytelenek. — Jövő hé-ten csak csütörtökön és szombaton lesz előadás.

* Elveszett. A Kath. Kőr gyermekkolon-bálján csütörtökön elveszett egy sziliszki mufl. Megtalálót kérietik Ritoók Zsigmond, utca 14. sz. alá elküldeni.

* Jutalom Szücs Izsó merénylőjének kézrekerítésére. A nyomozást Szücs Izsó merénylője ellen a rendőrség erélyesen foly-tatja. Szücs Izsó felkéri emberlárseit, volt és jelenlegi tanítványait, hogy segítségére legyenek az orgyilkos kinyomozásában. A suhancok — kiknek egyike fegyverrel, má-sika állítólag kampós bottal volt ellátva — a tett elkövetése után: január 11-én szom-baton este 7 órakor a Szigligeti utcán sza-badtak keresztül kik a merénylőkről bármily tránnyu felvilágosítást adhatnak, szivesked-jenek Szücs Izsó ipariskolai igazgatóval az adatokat lehetőleg sürgősen közölni. Szücs Izsó különben 200 korona jutalomdíjat tű-zött ki a rendőrségnél annak, aki őt a he-lyes nyomra vezeti.

* Adomány. Maczalik Józsefné elhunytá alkalmából özv. Demek Gyöznőné koszoru-megváltás címén 20 koronát adományozott a Kath. Nővédő Egyesület szegényei ré-szére. Ugyancsak ez önből a Nővédőnek Gyulai Lili szintén 20 koronát adomá-nyozott.

* Női szabó-iparosok és iparos-nők közgyűlése. Felkérjük testületünk kötelekbe tartozó összes női szabó-iparosokat s önálló iparigazolvánnyal bíró női szabó iparosnőket, hogy folyó hó 21-én, azaz kedden délután 5 órakor az ipartestü-let helyiségébe rendkívül fontos szakmai ügyben tartandó közgyűlésen teljes szá-mal megjelenni sziveskedjenek. Holdy Sán-dor, iparos tanácselnök.

* Karácsonyi segély a rokkantak részére. Felhívjuk midazon hadirokkantakat és hadiözvegyeket, kik még karácsonyi se-gélyben nem részesültek, hogy jelentkezze-nek hétfőn reggel a városbáza földszint 24. sz. szobában, hol jogosultságuknak hivatalos okmányokkal való igazolása után karácsonyi segélyüket megkapják. Az elnökség.

* Eljegyzés. Dr. Bárdos József elje-gyezte özv. Cservenka Gézné kedves leá-nyát Pirikét. (Minden külön értesítés he-lyett.)

* A legkedvesebb szoba. A törvény-szék épületében parázs palotaforradalom zajlott le tegnap délelőt. Méltatlankodó figy-védek és jelöltek távoztak el a törvényszék-ről a déli órákban s hamarjában azt sem tudták, hogy kit okoljanak a legújabb ab-szurd intézkedésért. A válóperek kényes anyagát eddig megfelelő hivatalos helyisé-gekben tárgyalták. Volt külön szobája a bíróságnak s volt egy kis szoba a feleknek, ahova visszavonultak ügyvédekkel s igen sokszor mosolyogva jöttek vissza a bíró-ság elé, mint boldog, megbékélt emberek. Ez a lehetőség tegnapról kezdve megszűnt. Sztachó Széver elnöke alatt a válóperek polgári tanácsa egy kis zugba került, ame-lyik azelőtt kezelőhelyiség volt s most egy szobába zsufolva áll a bíróság a felekkel. Nincs hova visszavonulni a haragos felesé-geknek, hogy még egy utolsó békítőelő ki-sérletet tegyenek, a férjek is reménytelenül várják bent a tárgyalás alatt, hogy végez-zen velük a bíróság. Pedig a felek szeret-nék még egyszer utoljára kibeszélni magu-kat, mielőtt szétválasztanák őket, hátha-hátha sikerül együttmaradni. A kényelmet-len tárgyalóhelyiség miatt az ügyvédek is panaszkodnak. Ahová az ember csak néz Nagyváradon, mindenütt lakásmiéria van. Lakáshivatalunk nagy közzeretnek ör-vendhet a városban. Zseniálisan tud lakást n m szerezni.

* Hadiözvegyek, árvák segélye. A magyar belügyminiszter ur 758210—28-a—918. számú rendeletével a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárváknak engedélyezett egyszeri segélyek kifizetésének határidejét 1919. január 31-ig meghosszabbította. Ennél-fogva az egyszeri segélyek folyó hó 20., 21. és 22-én, hétfőn, kedden és szerdán a vá-rosháza földszint, 28. sz. szobában folytató lag eszközöltetoi fognak. Felhívom azon hadi-rokkantakat, hadiözvegyeket és hadiárvákat, kik az engedélyezett egyszeri (karácsonyi) segélyt 1918 decemberben fel nem vették, hogy a segélyösszegek kifizetése végett fenti időben annál is inkább jelentkezzenek, mert ezen idő után a segély kifizetése vég-leg be fog szüntettetni. Juricskay sk.

* Termelő és fogyasztási szövet-kezet Nagyváradon. A nagyvárad-i cipész és csizmadia ipari termelő és fogyasztási szövetkezet Nagyváradon, a kereske-delmi és iparkamara székházában (Teleky-u. 11.) 1919. évi január hó 26-án d. e. 10 órakor tartja alakuló közgyűlését, melyre az eddig jelentkezett és még belépni szándé-kozók meghívottak. A közgyűlés tárgyai: 1. A szövetkezet megalakítása. 2. Az alap-szabályok elfogadása. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság választása. Nagyvárad, 1919. január hó 18. A nagyvárad-i Keres-keletmi és Iparkamara: Dr. Moskovits Józ-sef sk. elnök. Dr. Oláh Béla sk. titkár.

* Fizet a pénzügyi tárca is. Megir-tuk, hogy a megszállásra való tekintettel egyes tárcák elrendelték, hogy a tisztviselők fizetését 3 hónapra előre adják ki. Tegnap a pénzügyi tárca is elrendelte tisztviselői fenti értelmű kielégítését.

* Halálozás. Szupper Lajosné szül. Gümö Mária életének 57 ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 19-én vasárnap d. u. 2 órakor lesz a ve-lencepart 7. számú gyaszházból.

* Lólopás. A beretyószéplaki róm. kath. lelkésznek 17-én éjjel 1 órakor istá-lójából egypár lovat, melyet leginkább a leány egyházi gondozására használt, ello-pták. Kőrözése folyamatosan van. id. Gábor Mihály lelkész.

* Eladási hirdetés. Az Anyagérté-kesítő Intézet Rézvénytársaság nagyvárad-i kirendeltsége közhírré teszi, hogy az aradi-uti honvédhuszáraktanyában folyó hó 20-án délután két órakor 5 db zsebóra, 2 db nyereg- és szerszámállvány, 150 szeker-trágya, 1 közörlök, 1 asztal, 2 szekérrény, 27 nagy állvány, 6 kis állvány, 2 szekérrény hordóval, 1 ócska kályha, 1 összetört sze-kér, nyilvános árverés útján készpénzzel és mellett a legtöbbet ígérőnek előtérnek adatom. A gazdálkodók által használható tárgyak tekintetében csak azok becsültárát árve-réshez, kik gazdálkodói minőségükben közönségi vagy pedig gazdasági egyesületi bizonyítvá-nyával igazolhatják. Vevők tartozásuk a meg-vett tárgyakat rögtön elszállítani.

* Orvosi hír. Dr. Árpád Lajos, bel-gyógyász és röntgen szakorvos, volt buda-pesti belgyógyászati klinikai orvos és volt röntgen-laboratóriumi vezető, Pável utca 16. sz. alatt rendelését megkezdte. Telefon 17-15. Diagnosztikai és therapiái röntgen laborató-riuma lakásában.

* A Nagyvárad-i Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet XIV. évtársulatának ki-fizetési 1919. január hó 13-án megkezdődtek

UJSÁGKIHORDÓNOK magas fi-zetéssel és percenttel felvételnek a Tiszántul kiadóhivatalában.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegesillátók mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek

STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon: 556

Színház.

A színház műsora

Vasárnap délután: Névtelen asszony.
Vasárnap este: Mágus Miska.
Hétfő: Médi.
Kedd: Három a kisleány.
Szerda: Zsuzsi.
Csütörtök: Mágus Miska.
Péntek: Tosca.
Szombaton délután: Erdészasszony.
Szombaton este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Pont Biquet csatlós.
Vasárnap este: Pászta.

Médi. Holnap, hétfőn a Schubert-dalok-kal telített bájos operett kerül színre. Aggházy és Horváth Nusival a fő női szere-pekben. Perényi, Gróf, Stoll keze ben van-nak a férfi főszerepek. Tschöll papában Szigeti Jenő lép fel, akinek ez az alakítása általános tetszésben részesült.

Három a kisleány. A másik Schubert-melódriából álló operett kedd este szerepel a műsoron Aggházy, Madas, Stoll. Várad-i Tóthné, Pápainé és Gróf Laci közreműkö-désével.

Zsuzsi. Csütörtök este elevenen tár fel a színház Barta Lajos paraszti vígjátékát és hogy milyen sikerrel, bizonyítja, hogy a publikum az egész előadás alatt ki nem lo-gyott a kacagásból. E Kovács Mariskának, Tóth Eleknek, Madasnak, Szigetinek, Deá-nak és Stollnak, akik állandó derűtségben tartották a publikumot. A darab második előadása legközelebb szerdán lesz.

URANIA mozgó- színház	19., 20-án Kétezertizenkilencedik esztendőbe. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 óral kezdettel.
VIGADÓ mozgó- színház	19. 20-án TOM. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 óral kezdettel.
APOLLÓ mozgó- színház	19., 20-án Honkeresők. Hétköznap 1/4, szombat, vasárnap 2 óral kezdettel.

Szenzációs Cow-boy-dráma első előadása lesz ma az Apolló-színházban. A honkeresők című rendkívül izgalmas Wild-west történetet tűzte műsorra az igazgató ság Hónapok óta nélkülözötték a film barátai az igazi amerikai felvételeket, bizonyára annál nagyobb örömmel fogadják a nagyszerű, bravuros eredeti újdonságot, amely kétségteljesen nagy feltűnést és tetszést fog kelteni. A honkeresők ma és holnap lesz műsoron.

A 2019-ik esztendőben címmel megragadóan érdekes amerikai fantasztikumot mutat be mai grandiózus műsorán az Uránia. A mesze jövőbe évezred kápráztató álma állt testet a színes, egymást kergető, víziószerű jelenetekben, amelyek során megkapóan pontakozik ki egy ragyogó regény. A remek látványos film ma és holnap kerül színpadra.

Egy diplomata kalandjai. A Vigadó mozgószínházban ma nevezetes szenzáció várja a publikumot. Tom címmel egy elsőrangú Barry Piel filmet szerzett be az igazgató. A kitűnő nemzetközi márka ezuttal is biztos sikert jelent. Egy diplomata csodálatos kalandjait rajzolja elénk fantasztikus, csillogó színekkel a látványos film, amely a zseniális Harry Piel rendezésében a legnagyobb hatású színpadi esemény.

Főszerkesztő: FOLLMANN GÉZA. A szerkesztésért felelős: NILF LÁSZLÓ.

Nyílttér

Dr. Sándor János

a Debreceni Tüdőbeteg-
gondozó volt vezetőorvosa,
a gyulai és budakeszi tüdő-
beteg szanatóriumok volt orvosa,

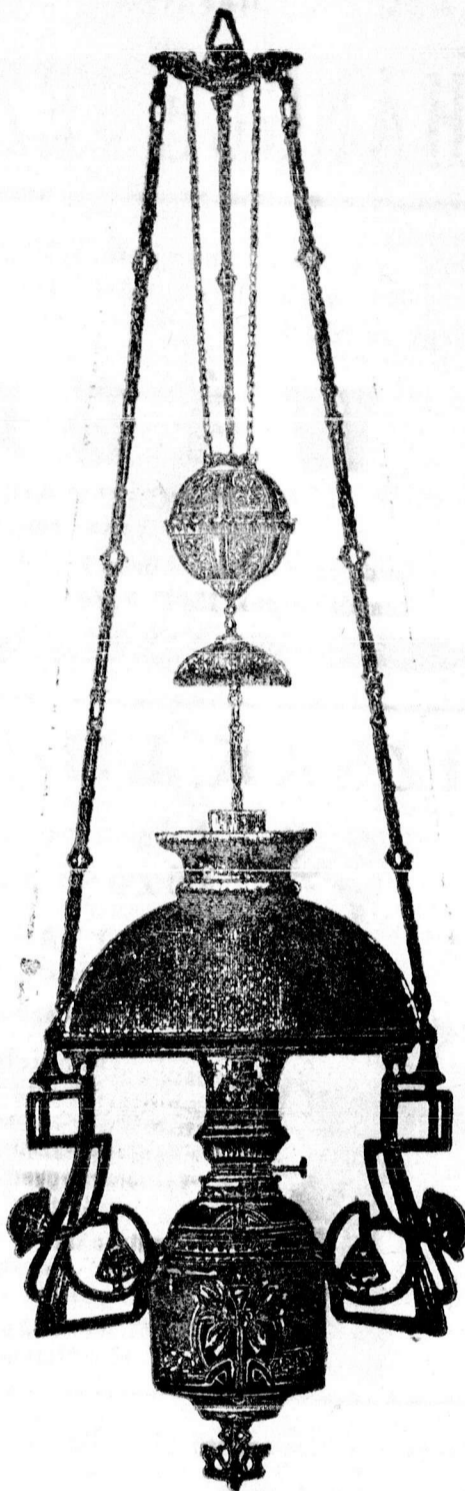
rendeléseit Kossuth Lajos-
utca 15/a. (Füchsi-palota)
megkezdte. Rendel:
délután 2-4-ig.

Dr. Sor Dezső

ügyvéd

Rákóczi-ut 18. sz. alá, volt
Rózsavölgyi házba költözött

Heti árjegyzék

Színes ebéllőkészlet aranyozás- sal 12 személyre	300—
Szín és teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80—
Majolika vízeskancsó színes	20—
Majolika virágváza színes virággal	15—
Majolika cukoröböz sz. virággal	15—
Porcelán asztali lámpa nikkelt, felszerelve	40—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15—

Nippek, figurák, szent Antal és
Mária szobrok, szenteltvíz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képekretézés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmű-
árak, ezüstárak, konyhafelszere-
lések gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa u.) utca 13.

Telefon 3-72. Telefon 3-72.

VISZKETEGSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr.
FLESCH-féle törvényesen védett

„Skabofom“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig ere-
deti peccsés dr. Fleisch-félet kérjünk.

Próbátégely 4 K, nagy tégely
6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:

„CSILLAG“-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.

Kapható továbbá Hegedüs Rezső
„Szent László“ gyógyszertárában,
Sebestyén Arthur „Diana“ gyógy-
szertárában. Kain Eszter „Arany-
sas“ gyógyszertárában.

Autójárat a Félixfürdőbe!

Tudvalevőleg a szénhiány miatt a belényesi
vonat — mely a fürdői közönséget hozza —
napjában egyszer indul s csak másnap reg-
gel szállítja vissza az utasokat.

Hogy a fürdőbe jövő közönségnek ne kelljen
lemaradnia a túlszűfolt vonatról és még az
nap vissza is térhessen, Várad-ól a fürdőig,
autójáratot rendeztem.

A husz személynél többet befogadó automobil
e hó 12-től kezdve, reggelenként 8 óra-
kor indul a Fekete Sas előtti állomásától
s az utasok számára merén két órán-
ként közlekedik. Kiránduló társaság ré-
szére a nap bármely időszakában ren-
delkezésre áll külön 100 K díjazás mellett.

Viteldij a Félixfürdőig 4 koronát
Fürdőbérlet.

Marcsicsek Ferenc

államilag képesített szőlő-
és borkezelő-kádármester.

Nagyvárad, Pál-u. 3. sz. (Olaszi-rész)

Elvállalok új és ócska hordók ké-
szítését és javítását. Borpince beren-
dezést, borkezelést, borderítést és
hibás borok preperálását. Szőlő-
telepítéseknel, szőlőfajok megválasz-
tásánál a talaj fizikai összetétele
és fekvése szerint felvilágosítással
szolgállok. ◆

Hirdetmény.

A „Magyar Takarékszövetkezet“ igazga-
tósága ezennel felhívja a fenti szövetkezet
összes tagjait és hitelezőit, hogy tekintettel
a szövetkezet felszámolására, követeléseiket
ezen hirdetmény három zori meghirdetésétől
számított hat hónapon belül jelentsék be.

A „Magyar Takarékszövetkezet“
Igazgatósága.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szövege ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Ápolónőt
lakás, fizetés, ellátással felvesz dr Rácz szanatórium.

Főmosónőt
300 kor., mosónőt 400 kor. fizetéssel fogad a Parkszálló.

Takarítónő
300 kor. havifizetésre kerestetik. — Kivánatra lakást is kap, fűtéssel, világítással. Rákóczi-ut 5

Tavaszi
szepők, májfoltok, bőrvérösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IFO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átműködő ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete
és hárszámécsukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, klóráld hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 2 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárjában, a városháza mellett.

Tyukzemirtő
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárád, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Damjanich-uteán
bérház (12 lakással) melyből egy 4 szobából álló lakás esetleg azonnal elfoglalható, eladó. Vételára 160.000 korona. Részletes felvilágosítást dr Váradi Ödön ügyvédnél, Széchenyitér 12 szám.

Kolozsvári
utca 74. sz. a főzdnkben a borseprő bevéltását megkezdte. Telefonszám 16-82. Nagyvárád város hatósági központi szeszfordéje.

Salétrom-só!
Szonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárjában, a városháza mellett.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentlák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-títonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriájában, Nagyvárád.

Poloskairtó
tekintő biztos, kipróbált, megelőzhető poloskák terjedésére. Kis üveg 4 K, középvég 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

CIPÉSZEKNEK!

1 kgr. la. buzacsíríz	— — —	K 19-60
1 kgr. la. aranycsíríz	— — —	K 39-20
1 kgr. la. folyékony csíríz	— — —	K 8-—
1 kgr. la. faszeg 2—15 sz.	— — —	K 8-—
1 drb brassói talpráspoly	— — —	K 3-80
1 drb brassói kireszelő	— — —	K 3-30
1 készl. bőrtalpvédő	— — —	K 2-50
1 drb. vaskapta	— — —	K 12-80
1 készl. acél talpvédő	— — —	K —70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

1 kgr. la. asztalosenyv	— — —	K 6-80
ugyanaz zsákvételnél	— — —	K 6-25

SZERELŐKNEK!

Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz	— — —	K 4-80
100 drb 1/2" csaphoz	— — —	K 6-80
100 drb 3/4" " " "	— — —	K 9-60

Postán utánvét mellett.
Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS
Nagyvárád, Zöldfa-utca 9. szám.

Halló! Halló!

Kinek van használt

HANGLEMEZE?

Régi vagy törött hanglemezeket, míg az anyaghiány tart, legmagasabb áron veszünk vagy cserélünk

W A G N E R

HANGSZER-ÁRUHÁZNÁL
a világhírű „Favorite” hanglemezgár főraktára

Budapest. József-körut 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.
Beszélőgépek 1500 koronáig. — Árjegyzék ingyen.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója.

Tisztításokat és átalkításokat elvállalunk. Flúzók mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Magyar Államvasutak Üzletvezetősége Arad
1313—1919. I. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A magyar államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a Nagyvárád állomáson levő pályavendéglő bérléte. A bérlet 1919-ik évi március hó 1-vel kezdődik és tart 5 éven át, vagyis 1924 évi február hó 29-ig.

A pályázati feltételek a Magyar Államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztályában (I. oszt.) a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig hármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő bélyegjegyek előzetes megküldése után postán is megkaphatók.

Az ajánlatot és mellékleteit ikenként 1 koronás okmánybélyeggel ellátva lepecsételt borítékban a következő felirattal: „Ajánlat a 1313—1919 számú versenytárgyalási hirdetés alapján a Magyar Államvasutak Nagyvárád állomásán levő pályavendéglő bérléte” kell benyújtani vagy postán beküldeni és pedig legkésőbb 1919 február hó 8-án déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános (I) osztályának főnökéhez (Üzletvezetőségi palota Arad, Vilmos császár tér 1 szám 1. emelet 15. ajtó).

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leteltével a Magyar Államvasutak aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlatok benyújtását megelőző nappal, vagyis 1919. évi február hó 7-én déli 12 óráig a pályázóknak 200, azaz Kettőszáz korona bánatpénzt kell letenni a Magyar Államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztárána, hivatkozással a hirdett versenytárgyalás számára akár készpénzben, akár állami letételekre alkalmas értékpapirokban, mely bánatpénz esetleg posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett ártól számítottak, de névértékben felő számításba nem vétetnek.

Azok a felek, akik a postatakarékpénztár cheque forgalmában bent vannak, a bánatpénzt postatakarékpénztár útján is letételek. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlíthető ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó. A bánatpénzt az ajánlatokhoz csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bánatpénzzel el nem fogadható. Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg távirattal tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az alárt bánatpénz előzetesen se nem letételt, ti gyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közt a választás a lejárton túli bérösszegre való tekintet nélkül szabadon történik.

Arad, 1919. január hó 13-án.

Boros Adóls
Üzletvezető helyettes
főfelügyelő

FÉSÜK

Hajfésűk, hajdíszek, finom parfümök, puderek, szappanok, arckrémek, manikűrök, kefék, bőrszerszények, ékszerutánzatok, divatgyöngyök, játékok és ajándéktárgyak

olcsón beszerezhetők

Fésű- és diszmuárúháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.